

IZHAJA VSAKI DAN

tedi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 ovrh. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 ovrh. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 2 st. mm, nemrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.
V edinosti je moč!

ENOSTNA NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: ocelo — letno 12 K, pol leta 6 K, 3 mesece 3 K. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvu lista. Nefrankovana pisma se na sprejeto in rokopi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilniški račun št. 841652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo Edinost

sklicuje

javni shod

jutri, v nedeljo dne 12. dec.

ob 11. uri predpoludne

v gledališčno dvorano „Narodn. doma“.

DNEVNI RED:

Naše zahteve na polju ljudskega in srednjega šolstva.

SLOVENC Trsta in okolice! Udeležite se tega vevaležnega shoda v čim večem številu.

ODBOR

POLITIČ. DRUŠTVA EDINOST.

BRZOJAVNE VESTI.

Čeki deželni zbor.

DUNAJ 10. „Zeit“ je zvedela, da bo češki deželni zbor sklican 20. ali 21. t. m. na kratko zasedanje, na katerem bi se razpravljalo o šestmesečnem proračunskem provizoriju. Naravni pogoj, da bi Nemci prenehali z obstrukcijo bi bil, da Češi pristanejo, da se takoj razpravi o načrtih jezikovnih zakonov. V parlamentarnih krogih sodijo, da ta pogoj Nemci ne naleti na težkoče.

Ogrska kriza.

BUDIMPESTA 10. Ob 11:30 predpoludne je prišla v finančnem ministerstvu ministrska konferenca, ki je trajala do 1:45 popoldne. Na konferenci je dr. Wekerle poročal o svoji avdienci pri cesarju. Nato so ministri razpravljali o sedanjem političnem položaju. Minister Zichy se danes popoldne poda na Dunaj.

Reforma srbske vojske.

BELIGRAD 9. Vojni minister je napravil načrt zakona glede preobnove vojske in sestavlja treh novih divizij, ki bi se imele namestiti v Paraćinu, Čačku in Vranju.

Nova ministrska kriza v Srbiji.

BELIGRAD 10. V finančnem odboru je prišlo do nesporazumjenja. Vojni minister zahteva razen 44 milijonov za redno pokritje še 33 mil. za izredne stroške, isto tako zahteva minister za javna gradnja, da se povzra njegov proračun. Odbor je te zahteve odbil, a ministra podata ostavko, in moglo bi priti do odstopa vsega ministerstva.

Novo italijansko ministerstvo.

RIM 10. „Ag. Stefani“ je priobila slovesno listo novega kabineta, odobreno od kralja: Predsedstvo in notranje stvari posl. Sonnino, zunanje stvari posl. Guicciardini, pravosodje senator prof. Scialoja, zgradb. posl. prof. Salandra, finance posl. Ariotta, vojna senator Spingardi, mornarica admiral Bettolo, uk posl. odvetnik Daneo, javna dela posl.

PODLISTEK.

29

IGRALEC.

ROMAN. - IZ SPOMINOV MLADENIČA.

Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

Naši so stanovali v tretjem nadstropju; nisem nas naznanil niti potkal, ampak odprl duri lepo na stečaj, in babico so nesli notri s triumfom. Vsi so bili kakor malašč zbrani v generalovem kabinetu. Ura je bila dvanajst in nameravali so napraviti skupen izlet, nekateri v vozovih, drugi na konjih; povabljeni so bili tudi znanci. Razen generala, Pavline z otrokoma, njune pestunje so se nahajali še v kabinetu, des Grieux, m—lle Blanche zopet v amačonski obleki, njena mati m—me veuve de Cominges, mali knez in še neki Nemec, učen popotnik, ki sem ga videl pri njih šele prvič. Naslonjač z babico so spustili na tla, baš sredi kabineta za tri korake od generala. Bože, nikdar ne pozabim tega prizora in utisa! Pred

inženir Robine, poljedelstvo posl. prof. Luzzatti, pošta in brzopisi posl. markiz Sant' Odoario. Nove ministre zapriseže kralj jutri popoldne.

Državni zbor.

Dr. Šusterlič v imenu „Slovanke enote“ za izvenparlamentaren kabinet.

DUNAJ 10. Med došliimi vlegami se nahaja predlog posl. Ellenbogens, tičoč se uvedbe električnega obrata na progah Landegg-Bregenc, Trst-Opatovina in Steinsch-Attnang in na postranskih progah državnih železnice, ki so z istimi organično zvezane.

Zbornica je nadaljevala razpravo proračunskega provizorija. Posl. dr. Šusterlič je izjavil: Slovanke enota ne zahteva ničesar. Brez pogoja opušča obstrukcijo. Ne dela nič drugega, nego kar je svobodno vsaki stranki, vsakemu poslancu, namreč da se bori proti vladi, ki jo smatra kakor utelesbo povsem zgrešenega sistema. Slovanke enota ni stala nikdar na malenkostnem, tesnoročnem stališču, da bi postavljala v ospredje malenkostna, osebna vprašanja. Slov. enota se odpora vsaki rekonstrukciji. Gospoda naj ostanejo skupaj! A mi storimo, kar vemo, da je v interesu našega naroda najboljše. Govornik je zavrnil trditve, češ, kakor da bi bila posledica krize in je naglašal, da je bila pretežna večina „Slov. enote“ za aneksijo z vsemi njenimi posledicami vred. Govornik je spomnil na glasovanje o zadnjem rekrutnem kontingentu, ko je Avstrija stala na predvečer vojne, pri čemer je Slov. enota vkljub najhujemu opozicijskemu stališču votirala rekrutni kontingent, da pokaže na zunanji, da smo vsi jedini, ki se gre za to, da hranimo meje domovine. (Živahno odobravanje.)

Ko si je uglasilo pot prepričanje, da ni nobene zanesljive večine za rešitev državnih potrebščin, se je vprašalo Slovan. enoto, hoče li opustiti svoje negativno, opozicijsko stališče in preiti na pozitivno sodelovanje, da se reši delavni program. Slov. enota se je izjavila k temu pripravljena in je naglašala, da oviro zato treri sedanja vlada.

Govornik je izjavil: Tudi mi hočemo parlament. Mi smo proti absolutnemu vladanju. Mi smo pripravljeni za pogajanje o kompromisu, pri čemer ne sme nobena stranka zmagati ali biti premagana. Le država in parlament naj zmaga. Sedanji politični položaj je pa prekrhek, da bi se moglo na njem zgraditi trden parlamentaričen sistem. Zato smo sprožili misel, čeprav smo pristali parlamentarnega sistema, da se sestavi izvenparlamentarni kabinet, ki pa bi moral po gotovi narodni paritetni sestavi nositi znak nepristranosti nasproti vsem narodnostim. Le takemu kabinetu, ki bi mu nekoliko zaupali, bi dovolili vse državne in ljudske potrebnosti. Ako hoče biti kompromis trajen, se ga mora skleniti od bloka do bloka in ne med posamičnimi strankami. Izvenparlamentarni režim bi tvoril ugaden mit, da se pride do takega kompromisa, ki bi se ga utegnili doseči ob obojestranski dobri volji.

Govornik je zaključil s ponovno izjavo, da je Slov. enota pripravljena za resen kompromis, ki bi ščitil enakopravnost narodnosti, da pa nikdar ne upogne tilnika pod kavčinski jarem in zatorej sedanjih vladi ne dovoli ničesar. — (Živahna, dolgotrajna pohvala.)

Posl. Pacher je izjavil: češki Nemci ne bodo dovolili premembe sistema brez reki-

tve narodnega in jezikovnega vprašanja na podlagi narodnega zaokroženja.

Dr. Adler je govoril proti vladi. Zavzema se pa za delovanje državnega zbora za mir med narodi in obranitev parlamenta. Gessman je izrazil nado, da pride do narodnega premirja. Njegova stranka da bo vedno podpirala vlado.

GOVOR

drž. poslanca dra. O. Rybářa kakor generalnega govornika pro za predlog poslanca Choca in tovar. glede vrnjenja policije na Češkem.

(Dalje.)

Nekoliko o razpravah v zbornici.

Gospoda moja! Treba gotove mere — rekel bi — korajže za to, da se v tej visoki zbornici govori o predmetu, ki — kakor je pokazal obisk te zbornice — ni vzbudil zanimanja na nobeni strani. (Mej-klici). Saj utegne biti res tako: predlog sam, oziroma predmet, ki se ga tiče ta predlog, ne nahaja in nima morda splošnega interesa, ali, ako hočemo biti odkritorčni, gospoda moja: v tej zbornici se toliko govori, kar ne spada k predmetu, oziroma se izkorišča vsaki predlog, da se govori o vseh možnih predmetih, da ni zameriti tudi nam, ako izkoristimo priliko, ki se nam nudi, da sploh prihajamo do besede. In jaz sem uverjen, da se mnogokrat — in to ne le od strani čeških radikalcev — stavljajo nujni predlogi le zato, da dotični predlagatelji prihajajo do besede. In bodimo le nadalje odkritorčni: v nekoliko dneh ali še danes — saj se tako govori — se odpre debata o proračunskem provizoriju, in, gospoda moja, videli boste, da se bo od vseh teh mnogih govornikov — in govori se, da jih celo trideset ali še več pride do besede — le malo njih baviло z finančno-tehnično stranjo proračunskega provizorija, marveč bodo govorili o vseh možnih stvareh, in sicer to ne le od naše strani, ampak tudi — in morda še več — od one druge strani, da se bodo prednašale vse možne narodne želje, pritožbe, lamentacije itd., kakor se to dogaja ves čas v te naši zbornici: Seveda nam pravijo: čas sili! Ali na tem nismo krivi mi, da je prišlo do tega, da v zadnjem mesecu ne razpravljamo o proračunu samem, ampak da bomo morali razpravljati o proračunskem provizoriju. Čemu pa se nas je pustilo doma cele tri tedne, čemu se ni skozi tri tedne ni dovolilo parlamentu, da bi imel seje? (Mej-klici). Hotelo se je enostavno poslane ukrotiti, hotelo se jih je — povejmo to iskreno — izatrdati. Glede nekaterih je morda umeti to celó dobesedno. Jaz se nečem tu nikogar dotakniti, ali gotovo se je hotelo onim poslancem, ki se nedejo pokriti vsem željam vlade, pokazati, da se ima moči tudi za to, da se jih pušča doma sedeti in jim jasi višje obeša. Seveda je bila v ozadju grožnja s § 14, s stanjem ex lex itd.

Vlada in parlament.

Nu, gospoda moja, da to dopuščamo, to je gotovo karakteristično za naš parlamentarizem; dejstvo, da se ne protestuje proti temu od vseh strani, je dokaz, da se v Avstriji parlamentarizma niti ne smatra resnim, da trpe parlamentarizem le še zato, ker morejo potom parlamenta nekateri gospodje sedeti na ministarskih sedežih, kajti brez parlamenta ne bi zvali parlamentarcev v ministerstvo, ampak portfelji bi se oddajali uradnikom ali drugim ljubljencem.

Ako bi se hotelo torej, gospoda moja,

Astlej je stal na strani, miren in spoštljiv kakor navadno.

„Evo me tu! Vedi, namesto brzjavke!“ je babica naposled pretrgala molk. „Kaj ne, niste me pričakovali?“

„Antonida Vasiljevna... Tetka... Ali na kakšen način...“ je mrmral nesrečni general.

Da je babica molčala še par minut, bi ga bila gotovo zadela kap.

„Kako, na kakšen način? Sela sem in se odpeljala. Čemu pa je potem železnica? Vi ste si pa že vsi mislili, da sem noge stegnili in vsem zapustila premoženje? Vedi, da mi je znano, kako si od tu pošiljal brzjavke. Precej denarja si zanje potrošil, menim! Od tu mora biti pač drago. A jaz noge na ramo in hajd sem-kaj! Je to-le oni Francoz? Des Grieux, kaj ne?“

„Oui, madame,“ je podskočil des Grieux, „et croyez, je suis si enchanté... votre santé... c'est un miracle... vous voir ici... une surprise charmante...“

„Kaj charmante; saj te poznam, komedijant presneti, in niti toliko ti ne...“

„Da, gospa... jaz sem tako vahičen, verjame mi... vaše zdravje... to je čudež... tukaj vas videti... šarmantno iznenađenje.“

nam ali celo meni kaj očitati, ker sem porabil priliko, da predložim nekatere pritožbe, to bi bilo — menim — z ozirom na rečeno neopravičeno. In sedaj pribijam k stvari sami.

Politika na gospodarskem polju.

Pojavi, ki sta govorila o njih g. predlagatelj in drugi predgovornik glede razmer v nemških mestih, kolikor se tičejo tržnega prometa, me živo spominjajo razmer, ki vladajo na našem jugu. Tudi pri nas se, žal, narodni boj čisto prenaša na gospodarsko polje. Oni, ki je gospodarski močnejši — to so pri nas Italijani, oziroma Nemci — skuša svojo gospodarsko moč izkoristiti na škodo drugorodcev; s tem ne skuša le, da bi ojačil svoje gospodarsko stališče, marveč da bi tudi oškodoval drugo narodnost. (Poslanec dr. Korošec: Tudi če se s tem živila podražujejo). Dokazati hočem, da je ta meč dvorezen, kakor se je že večkrat naglašalo, ter da se čisto obrača proti njemu, ki ga je rabil. Pred vsem bi želel navesti nekoliko slučajev. Zdelo se bo morda to nekoliko malenkostno, tda danes, ko nismo več zastopniki privilegiranih razredov in stanov, ampak zastopniki širokih mas ljudstva, smo poklicani in naravnost dolžni, da se zavzemljemo tudi za interese malh in tudi najmanjših ljudi ter da njihove pritožbe predlagamo tu, oziroma, kar se nas tiče, pred forum, kjer se nas vsaj čuje, dočim se nas doma obdarja k večjemu z zasramovalnim posmehom. (Pride še.)

Friedjungov proces.

Epilog k „veleizdaji“ na Hrvaškem.

Dunaj, 10. dec. 1909.

Najprej mi je popraviti malo pomoto, ki se mi je vrnila v naglici, s katero sem sestavljal včerajšnje poročilo.

Za članka v „Reichpost“ ni težen dr. Funder, ki je glavni urednik lista, ampak odgovorni urednik Heinrich Ambros. Dr. Funder bo zaslisan le kakor prič.

Današnja razprava se je začela ob 9 in pol uri predpoludne. Prvi je prosil za besede branitelj tožiteljev dr. Hapner — drugi zastopnik obtožbe je dr. Štratičirović — ki je apostrofiral obtoženca dra. Friedjunga, češ: Vi zagotavljate, da ste pisali oni članek po dolžnosti podanika in ste naglašali veliko razburjenje, ko so bili naši sinovi in bratje pozvani pod orožje povodom končanja s Srbijo. Ali pa vam ni znano, kako so Hrvatje in Srbi — izlasti oni ob mejah — ob vsaki priliki prelivali svojo kri skozi stoletja na strani Avstrijcev? Ali vam ni znano, da jih je tudi med tožitelji, ki so jim bili sinovi in bratje pozvani pod orožje?

Obtoženi dr. Friedjung se je izvil rekiš, da bo odgovarjal šele potem, ko njegov branitelj postavi svoje dokazilne predloge.

Na to se je začelo zaslišavanje pri č.

Prvi je bil zaslisan — glavni urednik „Reichspost“ dr. Funder, ki je govoril z neko arditostjo, ali ravno to njegovo razburjenje je napravljalo utis, kako čuti, da brani veliko nehonetnost, ki jo je zagrešil njegov list. In da opraviči te nehonetnost, se je neopretno bahal z — avstrijstvom in je skušal napraviti utis kakor da je „Reichspost“ z onimi članki rešila monarhijo iz velike nevarnosti. Izlasti se je opiral priča na pretezne zveze poslanca Supila s srbsko vlado in sosebno s srbskim oddelnim predstojnikom

verjamem!“ in pokazala mu je svoj mezinec. „Kdo pa je to?“ se je okrenila in pokazala m—lle Blanche. Efektna Francozinja v amačonski in z bičem v roki je naredila nanjo utis. „Ali tukajšnja?“

„To je m—lle Blanche de Cominges, a ono njena mamica m—me de Cominges. Stanujeta v našem hotelu,“ sem razložil. „Omožena?“ je nadaljevala brez ceremonij.

„M—lle de Cominges je še dekle,“ sem odgovoril kolikor možno spoštljivo in nalašč poluglasno.

„Je vesela?“

Nisem umel vprašanja.

„Ni dolgočasna? Razume ruski? Evo, des Grieux se je naučil pri nas v Moskvi vsaj za silo po naše.“

Pojasnil sem ji, da m—lle de Cominges še ni bila na Ruskem.

Babica se je naglo obrnila k njej in rekla: „Bonjour!“

„Bonjour, madame,“ se je poklonila m—lle Blanche ceremonijelno in elegantno, hiteča pod videzem skrajne skromnosti in uljudnosti pokazati z izrazom obraza in figure silno začudenje radi toli čudnega vprašanja in vedenja. (Pride še.)

*) Dober dan!

Mestni svet sicer ni imel seje. Seja bo drevi ob 7 uri.

Predavanje prof. dra. Ilesica o predmetu „Tržaški Slovenci v letu 1848“ prihodnje nedeljo pred velikim shodom se prične — ne kakor smo včeraj povedali — ob 10 uri, ampak ob 9.30. Ta pa zato, da bo mogel predavatelj pravočasno zaključiti pred 11. uro, ko se ima pričeti shod.

Predavanja pri Sv. Ivanu se je udeležilo veliko število slovenskih domačinov, tako da je bila prostorna dvorana „Narodnega doma“ polna ukaženega ljudstva. Dokaz, kako potrebna so taka predavanja. G. predavatelj Ferdo Plemić, ki je že obravnaval o istem predmetu v mestu, v Sokolovi dvorani, je svoje predavanje „Slike iz razvoja slovenske kulture“ znatno skrajšal in zaokrožil, tako da so ga poslušalci pazno poslušali in na koncu izrazili svoje zadovoljstvo z burnim ploskanjem. V živih besedah je g. predavatelj očrtal najkarakterističnejše dogodke v razvoju slovenske kulture, ki je ni povzpeševala potreba kakor se to večkrat trdi, ampak skrb in radovednost, ki je mati vsakega napredka. Ugajala so tudi skiptične slike, ki so takrat res dobro izpadle.

Zelali bi si še več takih predavanj, ki ljudstvu razširijo obzorje in ga nauče marsikaj lepega.

Vsem podružnicam Ciril-Metodove družbe se razpošiljajo ta dni kratka navodila za uzeno poslovanje. Vodstvo prosi vsa podružnična predstava, naj okoliščine ne zaleže, temuč vključijo čimprej odborovo sejo, da se navodila prečitajo ter razdeli delo med odbornike. Treba nam je podvojenega dela, sko hoče družba izpolniti vedno naraščajoče naloge. Nemci zbirajo z naglico že drugi milijon za Rosseggerjev bojni sklad, naskokujejo od vseh strani, a dokaj naših podružnic še vedno spi, veld česar je družba — pasivna.

Tiste, ki imajo v oskrbi Ciril-Metodove nabiralnike, opozarja vodstvo, da so dobile vse podružnice navodilo, naj v to določeni odborniki podružnice v vsem svojem krožju prevzamejo skrb za nabiralnike, hranijo kiječe ter nabiralnike redno izpraznjujejo, denar pa pošiljajo glavni družbi. To pa nikakor ni nezaupanje do dosedanjih oskrbovalcev, temuč je potreba zaradi rednega poslovanja in da se oskrbovalci razbremenijo odgovornosti in dela.

Toliko v blagohotno uvažanje. Skrb vseh podružnic pa naj bo, da vsaka količnik boljše narodna gostilna dobi nabiralnik.

Z Lloydovim parnikom „Palacky“ so predvčeraj ob 2.45 pop. dopele iz Carigrada oziroma iz Brindisa med drugimi tudi soproga ruskega velikega vojvode Cirila in grška princesinja Helena s tremi otroci in spremetvom. — Princeninja sta se s prvim popoldanskim vlakom južne železnice odpeljali na Danaj.

Obrambnemu skladu družbe sv. C. in M. so pristopili šentflorjanski farizeji s sedežem v gostilni pri „Francu“ via Irene della Croce v Trstu s prispevanjem lastnika omenjene gostilne ter plačali prvi obrok 50 Kron.

Nova razprodaja „Edinosti“ se je odprla na trgu Caserma, postajališče openskega tramvaja.

C. in kr. vojna mornarica. Vojna ladija „Cesarica Elizabeta“ je 7. t. m. priplula v Bangkok, kjer ostane osem dni. Na ladji vse zdrave.

Medelska šola trgovskega izobraževalnega društva v Trstu. Kakor že objavljeno, se na vrši pouk odlej popoldne od 4—6, ampak zjutraj od 9—11 v prostorih Ciril-Metodove šole u ul. Acquedotto št. 22. — Šolsko vodstvo.

Ženski trgovski tečaj v Trgovskem izobraževalnem društvu. — Vse one gospice in gospe, katere so se vpisale, so vabljene, da pridejo jutri v nedeljo točno ob 9. uri v društvene prostore.

V dveh vagonih so pripeljali iz Švice nove stroje za Prvo kranjsko tovarno testenin na postajo Tencovo-Bistrica. — Stroji so tako orjaški, da je treba mnogo truda, predno se posamični deli nalože na vozove. Izdelala jih je specialna tvrdka, ki je edina v izdelovanju tako orjaških strojev na kontinentu. Opremljeni so z vsemi modernimi tehničnimi pripomočki. Z novimi stroji izdelovala bo tovarna v Ilirski Bistrici ne le trikratno množino nego sedaj, temuč se bo vršilo vse delo bolj avtomatično.

Gospodinjje, sezajte tedaj bolj pridno po izbranih Pekstetah, da boste tudi tem strojem dajale dovolj dela.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora. Včeraj zjutraj si je 34-letni krojač Ivan Raker iz Muckava v Švici u ljudskem prenočišču v ul. Pondera ležal na postelji sprožil kroglo iz revolverja v desno senco. — Zdravniška postaja ga je spravila v bolnišnico. Težko da bo okrevail. Vzroki so nernani.

Menadna smrt. Včeraj zjutraj ob 4. uri je mesar Anton Longo, star 70 let, nagloma umrl.

Poskus samomora 14-letnega dečka. — Pred sinočnem malom pred 8. uro se je neki deček blizu zelenega mosta vrget v morje. Iz vode ga je s pomočjo še nekih drugih oseb izlekel policijski agent Josip Bitišnik in ga najprej odvedel na zdravniško postajo, potem pa v mestno bolnišnico. Deček se imenuje

Francesco Casutti, je star 14 let in doma iz Lascorotondo, (v baraki pokrajini v Italiji), a stanuje v zagati dei Porto št. 2. Deček je izjavil, da je hotel umreti, ker ga oče večkrat pretena.

Veteran iz kriminala. Včeraj zvečer je bil v ul. S. Giusto aretiran cunjar Josip Premrou, star 35 let iz Trsta, radi prestopka prti izgonu in ker je v pijanosti dražil pasate. Radi raznih naslovov je bil Premrou obsojen že 73-krat in je izgnan iz Trsta že od l. 1889.

Ukradeno vino. Andrej Požar, kmet iz Koštabone blizu Kopra je ovdil na policiji, da mu je nekdo, ko se je pred sinočnem nahajal v ulici Ponterosso, ukradel z vozička sodček, v katerem je bilo 26 litrov vina.

Izginila. Marina Gradrosich, stara 24 let, stanujoča v ulici Belvedere št. 37 je predvčeraj popoldne izginila iz hiše in se ni doadaj še povrnila. Rodbina je to prijavila na policiji.

Koledar in vreme. Danes: Damaž pap. Jutri: III. adv. ned.

Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 7° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Semstertje oblačno. Hladni vetrovi. Temperatura hladna.

Naše gledališče.

Jutri v nedeljo priredi slovensko gledališče dve predstavi: popoldne kakor ljudsko predstavo ob znižanih cenah krasno bajko s petjem in godbo

„JANKO in METKA“.

Na to predstavo opozarjamo zlasti stariše, ki naj preskrbijo svojim otrocišem plemenito in vzgojeno zabavo. Cene za otroke so posebno znižane.

Za večer no predstavo je določen avtomatni umotvor, kremen-delo norveškega velika H. Ibsen-a, drama

„NORA“

Najslavnejši dramatik moderne doba, ki je imel dalekosežen vpliv na razvoj sedanje literature in današnjega ljudskega naziranja sploh, — Henrik Ibsen ni še počastil naših še skromnih, a pogumno razvetojotih se desk. Da sedaj do tega pride, je razveseljiv simptom za razvoj naše Talije. Kajti Ibsenove drame zahtevajo ne le na eni strani jako inteligentnih igralcev, ki znajo prodirati v psihološki labirint človeške duše, marveč na drugi strani tudi poslušalstva, ki zna razumno gutirati neko višjo umetnost.

Kdo je Ibsen, to zna pač vsak poluizobraženec in preskromen nam je tu prestop, da bi kaj povedali o njegovem pomenu. Omeniti hočemo tu le, da spada „Nora“ v drugo Ibsenovo pisateljsko dobo, s katero začnemo njegov epikalni pomen kat naturalističnega pesnika. „Nora“ je — kakor „Opore družbe“, „Strahovi“, „Sovražnik ljudstva“, „Divja raca“, „Ramsersholm“ itd. — izmed družabnih dram, v katerih Ibsen napravlja takorekoč diagnozo bolečin sedanje družbe.

V „Nori“ posebej, ki jo pisatelj tudi imenuje „Hlša pup“, razlaga nam isti napačnost razmerja med možem in ženo v zakonu zlasti radi moževega egoizma. S to dramo, kakor z vsemi drugimi je Ibsen razkril nagoto današnje družbe, ki jo neusmiljeno biča in katere usodopolne posledice kaže s psihološko resničnostjo.

Jutri povermo kaj več o drami sami.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu. — Današnja plesna vaja od pade, ker se vrši v telovadnici „Miklavžev večer“, katerega prireda bratje Čehi in na katerega je vabljeno tudi naše društvo. Prihodnja redna plesna vaja bo v soboto 18. t. m.

Vaditeljska šola se ne bo vršila jutri v nedeljo, ker se bo istočasno zborovalo v veliki dvorani za slov. šolo in je dolžnost vsakega Sokola, da se udeleži te narodne manifestacije.

Na zdar!

Dijaške plesne vaje jutri v nedeljo od padejo, ker ni možno dobiti dvorane. — Prihodnje vaje se bodo vršile v nedeljo 19. t. mes. v navadnih prostorih — Plesni odsek.

Glasbeno društvo „Trst“ vabi vse g. pevce in pevke kakor tudi tamburaše na glavno skušnjo, ki se bo vršila danes ob 8.30 uri zvečer. — Danes nastopi zbor na prireditvi bratakega kolesarskega društva „Balkan“. Zbirališče ob 8. uri zv. v prostorih „Trg. izob. društva“, ul. S. Francesco št. 21.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ vabi danes v soboto, vse člene in prijatelje društva na „družinski večer“ ki bo v prostorih „Trgovskega izobraževalnega društva“, ul. sv. Franciška št. 2. Začetek ob 9 uri zvečer. To društvo je sicer športno društvo, vendar je že združilo pozornost tu pa tam pri drugorodnih, kar kaže, da deluje na narodni podlagi, ter je obrnilo svojemu narodu marsikoga, da ga ni pogoltnilo tuje žrelo. Radi tega zaslužuje simpatije tudi onih, ki sicer niso vneti za ta sport.

Nar. delav. organizacija

Sestanek odbornikov skupin sv. Marka in tehniškega zavoda se bo vršil v društvenih prostorih okrajne skupine sv. Jakobske danes ob 8 uri zvečer.

Odlikovana pekarna in slaščičarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu 1909

Acquedotto 15. - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu občinstvu, da ima trikrat na dan svež krnh.

Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi blisketi posebno za čaj; ima razne fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, kroatke itd., kakor tudi vsake predmete za speči. — Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. BREZ-PLAČNA POSTREŽBA NA DOM. — Priporočam se za obilen obisk z odličnim spoštovanjem Vinko Skork.

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Od sobote 11. do torka 14. decembra:

2) PARISINA, zgodovinska drama, odlikovana v Milanu oktobra meseca. 2) Zakaj sem menjal mesarja? komično.

Prvi sedeži 40 st., II. 20 stot. - Otroci in vojaki 10 stot.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Anonimno delo. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 vagon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

• Pisarna • Zaloga Cementa
ul. Carradori 16 Riva Grumula 2
Telefon 605. Telefon 23-30

Karl Babuder

Prodajalnica manifakturnega blaga - TRST - ulica Vincenzo Bellini št. 11 (vokal S. Caterina)

Velika izbira potrebščin :.: za zimsko sezono.

Fuštanj, Lawa-Tennis, perilo, pletenine, srajce, ovratniki, ovratnice, nogovice in rokavice, kakor tudi dristihih predmetov in moderni okraski.

„Nova klobučarna“

G. Doplicher

Klobuki iz klobučevine prvih tovarn.

Specijaliteta: trdi angleški klobuki.

Emporij kap za potovanje in za sport.

TRST
Corso št.
34.

Avt. civilni zemljemerec

Kristjan Pertot

Ima svojo pisarno v Trstu v ulici della Caserma št. 5, II. nadstropje.

Priporoča se slavnemu občinstvu kot edini slovenski zemljemerec.

Tržaški grafični zavod
(Stabilimento grafico Trstino)
Trst, Piazza della Borsa 13.

Kupujte gramofone
in plošče

• samo v največji primorski zalogi •

Tržaški graf. zavod

(Stabilimento grafico Trstino)

TRST, Piazza della Borsa št. 13.

Plošče s slovenskimi hrvaškimi, italijanskimi in nemškimi komadi v ogr. isberi
Pošiljanje na deželo.
Plačevanje na obroke.

Gospodarstvo.

Gališka industrijska banka. Glasom poročil tako nemških kakor poljskih časopisov je razgovor došel do glave ustanovitve omenjene banke. Namen je: podpirati gal. industrijo ter vrstiti tudi ostale posle, ki spadajo v bančno kompetenco. Ustanovni kapital te banke ima zadržati K 10 milijonov, ki se po pravih lahko povzra na K 25 milijonov. Gre tu za ustanovitev poljskega zavoda, ki bo imel kapital, s katerim bo že od začetka lahko odgovarjal svoji nalogi. Veselili bi se tega novega bančnega podjetja, ki naj bo imelo za nalogo podpirati industrijo poljskega, torej bratskega nem naroda, ker ustanovitev novih bank pomenja le naš gospodarski napredek. Nedvomno je, da se navedeno v razvoju in da bomo v istem napredovali, kar vzbuja zavist med našimi raznimi nasprotniki. Vendar nas v tem slučaju preseneča vest, da imenovana banka nima biti ustanovljena le s poljskim ali slovanskim kapitalom slobod, ampak da ima igrati pri pri isti važni vlogi tu, to je nemški kapital.

Po dosedaj še nepreklicanih objavah nemških časopisov ima nemški polovico 10-milijonskega ako. kapitala preskrbeti Nizozemska eskomptna družba, ki jej bo tudi pripadalo vodstvo zavoda. Drugo polovico ako. kapitala preskrbi dežela, ki se štatsutarno zaveže, da ne bo dvigala dividend, odpadajočih na njene akcije, ampak jih vlagala v bančni rez. fond. Nasprotno bo imela dežela pravico odpisati v upravni svet polovico členov. S tem bi bila pariteta poljskih in nemških zastopnikov sicer uravnana, vendar se ne sme pozabiti na nemško agresivnost, ki si bo v zavodu, ker ima že polovico kapitala, želela dobiti tudi v ostalem popolno nadvlado. Gotovo je, da bo v zavodu tudi večina uradništva nemška in to posebno zato, ker je eskontacija poslov določena izrecno le omenjenemu nemškemu zavodu, ki bo znal izkoristiti svojo nadvlado tudi v nacionalnem oziru.

Vemo sicer dobro, da bi bilo težko dobiti ako. kapital desetih milijonov v primeroma kratki dobi v izključno poljskih krogih; rešeno pa ni, da bi ga ne bilo možno dobiti pod takimi ali morda še ugodnejšimi pogoji iz dežel slovanskih, ko gre za ustanovitev velike Vseslovenske banke, (Petrograjski kongres) ki naj bi objemala vse slovanske dežele in podpirala njih obrt in industrijo. Naše slovanske banke razpolagajo s toliko zadostnim kapitalom, da nam ni treba klicati na pomoč nemških zavodov, ki nimajo v misli le gnetitvi, ampak predvsem tudi nacionalne koristi.

Mislimo, da bi bilo v tem slučaju potrebno in ne brez koristi za slovansko stvar, če bi se činitelji ob ustanovitvi banke obrnili ne le na nemške, ampak tudi na slovanske banke. Upamo, da še ni prepozno!

Vesti iz Goriške.

x Neprijetna vrnitev v domovino. Svojčas smo poročali, da je sluga tuk. banke Priu-lace pe imenu Pip ponesrečil precejšnjo vsoto denarja. Prijeli so ga bili na Reki, kjer se je nahajal v veselji družbi neke lahkoživke. Ravno ata klepala načrte, kako bi jo popihala v Ameriko, ko pa je zasačila roka pravice. Pipa so prepeljali v sredo v tuk. zapre.

x Nepoštteni selmarji. V torek je redarstvo zaplenilo nekaterim prodajalcem, ki so se razstajali v barakah na Travniku o priliki semaja av. Andreja, pet meterskih mer, ker so bile — prekratke! Temu se prav nič ni čuditi, ker je znano, da na semaju dobivaš čisto vsega, samo ne poštenja. Prodajalci so večinoma tuji, ki jim je namen, da kupca kolikor možno opeharijo z blagom najzadnje vrste.

Našim ljudem svetujemo, naj se potrudijo raje v znane slovanske trgovine, kjer bodo solidno postreženi.

x V Trzinu sta zapazila dva delavca v kaniu plavajočo možko truplo. V utopljenca so spoznali nekega delavca iz Transvala, ki je bil zposlen v tržiški ladjedelnici. Zločin je izključen, ker se je dogudilo, da je bil omenjeni delavec večer poprej vinjen, in v tem je nabit ponesrečil v kaniu.

Iz Dutovlj. Sprevodnik, ki je v noči med 7. in 8. t. m. ponesrečil med Dutovljami in Skopem se imenuje Lovrenc Sutek.

Vesti iz Istre.

Občinske volitve v Puli se bodo vršile začetkom prihodnjega meseca in sicer 6. 7. 12. 13. 14. 18. 19. in 20. jan. in sicer na podlagi stare volilne liste.

Strelna vdarila v cerkev. V sredo dopoldne je bila v Rovinju kratka nevihta. Med nevihto je okoli 10:30 vdarila strela v tamošnjo kolegijato in župno cerkev, ravno ko se je vršila glavna služba božja. Strelna je iz presbiterija dvignila v postaransko ladijo, kjer se nahajajo vrsta v zvonik in od tamkaj je šla na placo. Čeprav je bila cerkev polna vernikov, ni bil na srečo nihče poškodovan, pač pa je strelna napravila več materialne škode. Tekom leta in pol je strelna sedaj že v tretji vdarila v omenjeno cerkev. Ta fenomen upravljajo v zvezi z dejstvom, da so pred letom in pol napravili v zvoniku telefon.

Iz Deline nam pišejo: V noči med 7. in 8. t. m. so vlomili tatovi v prodajalnico tu-

kajšnega trgovca Kovata (nejemška župana in deželnega poslanca g. Pangerca), in odnesli denar, kolikor ga je bilo v predalu v prodajalnici, par prstanov, eno verigo, eno škatlico cigarete „memi“, en daljnogled in nekaj salamov. Vso škodo ceni g. Kovat na 300 K. O tatovih ni ne duha ne sluha. Na vsaki način pa je meral, oziroma so morali biti tatovi ljudje, ki dobro poznajo lokale. Prišli so preko dvorišča, odprli s ponesrejenim ključem vrata, ki vodijo na dvorišče in istotako s ponesrejenim ključem vrata, ki vodijo iz veže v prodajalnico. Da vidimo, da-li orožniki razkrijejo tatove. Saj so, ko gre za kako političko zadevo, kar v ognju, da razkrijejo „hudodelce“. Tem več gorečnosti smemo zahtevati tu, ko gre za razkritje res nevarnih subjektov!

Zadnje brzojavne vesti.

Hamburg bo moral štediti s plinom.

HAMBURG 9. Vseled katastrofe v plinarni bo moral Hamburg skozi 6 mesecev štediti s plinom. Za sedaj se še ne ve, kako se zadovolji potrebi razsvetljave.

Sneg.

MONAKOVO 10. Ker neprenehoma silno sneži, je povsod oviran promet. Tudi v mestu je promet zelo oviran. Tramvaj večinoma ne more oziti.

Josip Stofa

mizararski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizararska dela.

Magazin

prostoren in primeren za vsako trgovino se odda takoj v najem v ulici Molin a vento št. 6. Obrniti se je na vratarja iste hiše.

Proda se

peč na plin, srednje velikosti malo rabljena, nizka cena. Obrniti se ul. Molin a vento št. 5, prodajalnica jestvin, J. Tomazič.

Gostilna „Al Ginnasio“

ul. Squero nuovo 7 ima pijače in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič.

Založništ. Iq. pl. Kleinmavr & F. Bamberg - Ljubljana

Pravkar je izšlo v najinem založništvu:

Kapitan Marryat: Morski razbojnik.

Iz angleščine prevedel J. M.

Marryat je najnamenitejši angleški opisovatelj mornarskega življenja in to prevod najboljšega Marryatovega romana.

8*, 244 strani. Broširan K 2.50, vezan K 3.70.

Dobiva se v vseh boljših knjigarnah.

Jutri v nedeljo, dne 12. decembra 1909 se odprejo

Rimske kopelji (Bagno Romano)

Trst, ulica Apollinare

Novo moderne kopelji, dve minuti odd. od Goldonijskega trga. Tramw. postaj. ulica Madonnina.

Parne kopelji, v banji in tuš. Popolen komfort in največja snaga. Počivalne sobe. Brivec. Telefon na razpolago gg. obiskovalcem. Lastna pralnica in disinfekcija perila. 40 kabin (za slačenje) s spiralom. Pukice za shrambo vredn. predmetov. Parne kopelji je odprta ob delavnih dneh za gospode od 6. zjut. do 2. pop. za gospe od 2. pop. do 6. zve. Ob nedeljah in praznikih za gospode od 6. zjut. do 4. pop. Posamezne kopeli v banji za gospe kakor tudi za gospode vsaki dan v tednu in ob vsaki uri. Otroci v spremstvu staršev plačajo, ako rabijo isto kabinu samo 20 stotink za perilo.

POZOR! — Ob nedeljah in praznikih parne kopelji za gospode samo Kron 1.50.

Tovarna cevi in cementnih plošč, teracov, betona in artificalnega kamna s zalogo cementa

Aristide Gualco - Trst

ulica San Servolo št. 2 Telefon 21-42

Popust od 30 do 40 %

Kovinske ure K 3.— napr.	Zlata uhani od K 3.— napr.
srebrne " " 6.— "	z dem. " 8.— "
zlate " " 19.— "	Zlata prstani " 4.— "
Budilke " " 2.— "	z dem. " 6.— "
Senske " " 5.— "	Zlate broške " 6.— "
Regulatorji z nih. " 18.— "	Zlate zapest. " 20.— "

Zlate in srebrne verižice in priveski za moške in ženske
Bogomil Pino, urar
ul. Vinc. Bellini 13 (nasproti sv. Antona novega)

Fondo Coroneo.

Fondo Coroneo.

Traberjev anatomični in patalog. muzej

Razstava ljudskih boleznih in pokončevanje istih.

Ljudska znanstvena predavanja se vrše ob 10., 11., 12., 4., 6. in 8. uri.
V petek samo za ženske. Katalogi v sloven. jeziku.
Vstopnina 40 stotink. Vojaki do narednika 20 stotink.

Restavracija stara, dobrodoša — v Ljubljani, se izvežbano mu gostilničarju odda v najem — Prijazno ponudbo se prosi na Poštni predal 3 Ljubljana. 2086

Podpisana priporoča svojo dobroznano gostilno

„Pri stari breskvi“ v ulici Belvedere št. 17, kjer toči najboljši KRAŠKI TERAN, istrsko črno in vipavsko belo vino. Domača kuhinja. Postreže ob vsaki uri z mizami in gorkimi jedili. Postrežba točna. — Cene zmerno.

Za obilen obisk se priporoča udana

Josipina Fišer gostilničarka.

Nezaslišno
600 komadov in žepna ura samo K 5-50.
Krasna 36 ur idoča srebrna žepna ura Anker-Remont s sekundnim kazalcem in pozl. verižico, pism. garancija za 3 leta, krasna krav. igla s imitir. briljantom, 1 moški ali ženski pozl. prstan, 1 gr. n. gumb 3*, zlato-doube, 6 žep. robcev, 1 eleg. nikelinirano pero, 1 ogledalce, 72 peres, 1 krasen album z najlepšimi slikami sveta in še 400 kom. ki so doma neobhodno potrebni. Vse skupaj in ura, ki je 2-krat toliko vredna, stane samo K 5-50. Pošiljate po povz. — **H SPINGARN, Krakovo 184**

Meštevilo zahvalnih pisem na razpolago. — V slučaju, da biago ne ugaja, se vrne denar.

Slovenci v rsta in izven Trsta!

Otvoril sem prvo dalmatinsko

žganjarno in zalogo
v Trstu, ulica Ghega št. 10

s slov. napisom, ki vsacega Slovana razveseli. Točim najfiniji dalmatinski tropinovec po Kron 1.00. (Za trgovce cene primerno znižane). Točim tudi druge likerje. — Priporočam se slavnemu občinstvu za obilen obisk v naši, da velja beseda Svoji k svojim! Lastnik Gajo Bonafatč

Plemenske kokoši

najboljše zimske nosilke (barve na izbero 20 kom. 5 mesecev starih, prosto na vsako postajo Kron 30.—; 6 komadov K 9 50. L. Altneu, Werschetz, Ogrsko.

Ni treba več užigalic!
En sam pritisk prozrača ogenj!

Imperator

Žepni užigalice in ena elegantna, najfinjeje niklovana, jednostavna, a vrlo praktična slietka, za prižigati z eno roko, absolutno varna, traja mnogo let. Cena 1 komad K 3.—, 3 komadi K 8.25, 6 komadov K 15. Poleg vsakega komada nastane ena opila. Pošila se proti naprej poslani dotični svoti franko, ali priporočeno (35 vinarjev več).

Exporthaus Königsberg 607 Oerska

Ivan Godina

stavbni klepar

TRST - ulica Soussa št. 3 - TRST

Izvršuje vsakovrstna v to stroko spadajoča dela: kakor n. pr. stavba, pomorska in obrtna. Poprave iz bandona, cinka, medena, bakra itd.

se izvršujejo točno in solidno.

KOPELJI IN SESALKE PO NAROČILU. - Prodaja kuhinjskih in kmetijskih potrebščin t. t. d. vse to po najnižjih cenah.

Umetni : fotografični

atelje pri sv. Jak. - TRST. pri sv. Jak. - TRST.

ulica Rivo št. 42 (pritližje)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razgleje, posnetke, avtonojne lokalov, porcelanske ploče za vsakovrstne spomenske itd. itd. Posebnost: Povečanje vsakatero fotografije. Radi udobnosti P. N. naročnik sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi znanj mesta.

VINO

istrsko, najboljše vrste, naročiti je le pri trvdki Václav O. Valeš Pazin (Istra). - Zmerne cene. - Vzorec zastoj. Trgovci z vinom na veliko dobijo popustke.

Izvršuje vsakovrstna brušenja

Rodolfo Botteri

brusar, via Belvedere št. 26

Velika zaloga rezilnih predmetov, britev, škarij, nožev vseh velikosti. Vajenec, ki hodi po hišah, nosi deviso z mojim imenom.

izborna in točno po nizkih cenah

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave

Podpisani naznanjam slavn. občinstvu, da sem otvoril znano gostilno

„Pri Valentinu“

Barriera vecchia št. 34.

Točil bom pristna vina. — Dobra domača kuhinja cenj. gostom vedno na razpolago

Za obilen obisk se toplo priporoča

A. DEKLEVA

TVRDKA

Adolf Kostoris

skladščie oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(srazen Restavracije Cooperativa ex Hacker)

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladščie ni v pritližju ampak v prvem nadstropju